

УДК 371.3

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ І ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Твердохлєбова Н.Є.

*Національний технічний університет “Харківський політехнічний інститут”, Харків
61002, вул. Фрунзе, 21, тел. (0572) 400-613, E-mail: natatv@kpi.kharkov.ua*

На сучасному етапі розвитку освіти дистанційне навчання набуває все більшого значення серед педагогічних технологій. Це витікає з наступних передумов: гнучкість у виборі місця і часу навчання; можливість навчатися без відриву від основної діяльності; доступність для тих, хто живе у віддалених місцевостях; свобода вибору навчального закладу; свобода вибору дисциплін для навчання.

Головною особливістю дистанційного навчання є його практична направленість. Навчаючись дистанційно і виконуючи свої функціональні обов'язки на робочому місці, спеціаліст орієнтується на отримання тих знань і вмінь, які йому в найбільшому ступені будуть необхідні в практичній діяльності. Крім того, навчання за даною формою передбачає рівноправний діалог між навчаємим та педагогом. Тому, ефективність від дистанційного навчання виражається:

- в прискоренні інноваційних процесів за рахунок впровадження в практику передових педагогічних технологій, заснованих на сучасних знаннях та досвіді, який отримує кожний конкретний навчаємий в процесі навчання ;
- в покращенні соціально – психологічного клімату в групі за рахунок ефекту, який отримується при досягненні балансу між керівником і навчаємими;
- в економії фінансових, матеріальних, трудових та інноваційних ресурсів [1].

Дистанційне навчання не заперечує фундаментального принципу дидактики – “людина навчає людину”, але змінює його реалізацію засобом розширення можливостей отримання інформації за умовою, що т'ютор зазначить, де знаходяться джерела інформації і як їх треба використовувати в певних ситуаціях. Це називається навігація.

Система дистанційного навчання має свої аспекти:

- проблему навігації змістовно – тематичного змісту (яку навчальну інформацію треба використати для засвоєння даної теми, де і як її знайти);
- проблему навігації телекомунікаційного змісту (за допомогою яких процедур і яким чином можна “підключитись” до матеріалу теми) [2].

Організація дистанційного навчання пов'язана з короткочасними установочними заняттями, які проводить викладач – т'ютор в аудиторії, і з

самостійною роботою навчаемого, який користується відповідною літературою, печатними та електронними методичними посібниками.

Для організації дистанційного навчання в конкретному навчальному закладі необхідно скласти навчальну програму дистанційного навчання та вказати, де навчаємий може знайти той чи інший матеріал в конкретному навчальному закладі. На теперішньому етапі кожен навчальний заклад формує свій інформаційний простір і не завжди знає, що зроблено в іншому закладі. Тому треба скласти список навчальних закладів мережі на сайті кожного навчального закладу. Це надасть можливість викладачам і студентам швидко знаходити необхідний навчальний матеріал.

Не менше значення в системі дистанційного навчання має використання універсальних інформаційних технологій і засобів інформатики: текстових і графічних редакторів, електронних таблиць, засобів управління базами даних, гіпертекстів, експертних систем тощо.

Організація і процес дистанційного навчання може включати наступні тижневі кроки:

1. Розміщення навчальних матеріалів на сервері або розсилка їх по E-mail;
2. Реєстрування бажаючих вивчати відповідний курс.
3. Передача матеріалів навчальній групі, роздача матеріалів навчаємим.
4. Самостійна підготовка. Передача т'ютору через електронну пошту рішень завдань або відповідей на контрольні питання;
5. Передача т'ютором по електронній пошті відповідей на питання, які виникають у навчаємих в процесі навчання. Розміщення відповідей на найбільш часто зустрічаємі питання на сервері;
6. Заняття групи за отриманими матеріалами під керівництвом т'ютора, питання до викладача через мережу, обговорення теми (чат).

Для організації систем дистанційного навчання необхідно враховувати специфіку психолого – педагогічного фактору спілкування в мережі як особливого виду комунікації.

Треба мати на увазі, що найефективнішими є форми дистанційного навчання, які зорієнтовані на більш розвинуті компоненти самоосвіти: мережеві олімпіади, конкурси, мережеві спецкурси, конференції.

На сучасному етапі необхідно проводити дослідження і практичну апробацію різних форм дистанційного навчання. Недостатній досвід використання дистанційного навчання не дозволяє проводити глибокі узагальнення про його масове раціональне застосування в різних системах навчання.

Література:

1. Дистанційне навчання: умови застосування. Дистанційний курс / за ред. В. М. Кухаренка. – Харків : НТУ “ХПІ”, 2001.
2. Ж-л “Дистанционное образование” 2/99.